

AURELIA
BORZIN

Cobai istorici versus memorie genetică

Căutați-vă. Descoperiți-vă.
Purtați în voi comori nebănuite.
*Lăsați memoria să vă împingă în
labirintul dinlăuntru vostru...*

Evoluția nu este posibilă decât în baza unui echilibru care se creează la interferența codului genetic și al contextului exterior. În mare, aceleași mecanisme organizează viața de la nivelurile inferioare până la cele elaborate, complexe. Mostre ale celor mai banale forme de viață (bacterii, paraziți, alge etc.) pot fi extrapolate, oricât de straniu ar fi, asupra vieții umane.

Plantează un palmier într-o climă precum este cea a Republicii Moldova. O să te minunezi tu însuși de propriul experiment, pentru că vei căpăta o altă „specie” de palmier, în care nu vei recunoaște identitatea matricei primare. Sau încearcă să crești pomi fructiferi în pustiu Sahara. Ai putea câștiga chiar brevet pentru această invenție ingenioasă, pentru că pomii pe care îi vei obține vor fi departe de pomii originari, autentici. Tot astfel, un context exterior deplasat, impropriu (mă refer la sistemul politic, economic, sociocultural etc.) poate înăbuși, poate inhiba manifestarea plenară a genelor unui popor. Conjuncturile istorice ar putea să imprime unei națiuni o devenire și o manifestare accidentală. Astfel încât aceasta să rămână în istorie în stare nerealizată, mutilată.

Pe de altă parte, precum sporiile majorității bacteriilor, neavând un mediu favorabil pentru dezvoltare, se claustrează și hibernează într-o stare latentă până nu reușesc să ajungă, să găsească acel mediu propice dezvoltării constituției lor, tot astfel condițiile inadecvate ar face de o vizibilitate tranșantă funcționalitatea instinctului autoconservării ființei umane. Viața este viguroasă în esență, căutând căi de manifestare și de supraviețuire, având configurațiile sale imunitare la circumstanțele nefaste. Cine ar putea să mă contrazică în convingerea că aici, în Republica Moldova, încă nu este contextul istoric potrivit, iar emigrările în masă tocmai au reprezentat una din diversele forme de supraviețuire, de care am amintit ceva mai devreme?

Caracterul dramatic al situației descrise rezidă în faptul că, în calitate de cobai al circumstanțelor istoriei, este dificil să realizezi cine ești de facto, ce porți în tine, care este datul tău, să-ți conștientizezi propria stare. Răzbați într-o formă mai mult sau mai puțin caraghioasă, denaturată, pe care tinzi să o interpretezi însă drept una firească, naturală. Într-adevăr, firească și naturală în contextul de față, nu mai mult, acclimatizat unor realități.

Mergi la grădina zoologică și ai să vezi animale mutilate: zebre, cămile, urși etc., de mai mare jalea. După un principiu mimetic al originilor, li se decorează un context, dar mimetismul nu și-a depășit niciodată limitele. Efectele, rezultatele sale, ca niște cărți deschise la un joc de noroc, la rândul lor, nu sunt decât mimetice. Am putea să vorbim despre un mimetism reușit și mai puțin reușit, să încercăm o categorisire a mimetismului, dar nu aici am vrut să te conduc.

Memoria genetică se răzbuună pe/în timp, răzbătând într-o formă sau alta. Fenomen care mă bucură și mă înspăimântă. Bănuiesc/întrezăresc că în momentul în care un organism, o ființă, un popor este reținut în condiții nefavorabile, silit să supraviețuiască prea mult timp (dar nimeni nu știe cât este acest prea mult timp), s-ar putea ca acesta să suporte o transmutație genetică și să nu mai poată reveni la starea inițială, primară, chiar readus în condițiile sale matriciale. Să fie de nerecunoscut. Un monstru. Ca un arc care, reținut în stare extinsă peste măsură, atunci când îi dai drumul rămâne lăbărțat, nu se mai comprimă.

Vreau să cred, să credem împreună, toți laolaltă, în limite și încă în limite neexpirate. Căutați-vă. Descoperiți-vă. Purtați în voi comori nebănuite. *Lăsați memoria să vă împingă în labirintul dinlăuntru vostru, cum v-ar îndemna prozatorul, eseistul Octavian Paler. ...căci dacă nu cumva ne naștem fără destin, dar treptat căpătăm unul: memoria noastră.*